

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: **Dr. KUN BÉLA** és **Dr. RÉVÉSZ IMRE.** Főmunkatárs: **Dr. SZÁSZ IMRE.**

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Közgyűlés előtt.

Azt hiszem, nem csupán a korban előrehaladottabb ember másként látása, de a valóság tárgyilagos megfigyelése az a felfogásom, hogy az egyházkerületi közgyűlésünk mássá lett, ami régen volt és pedig nem az előnyére változott.

Én már gyermekkoromban jártam az egyházkerületi közgyűlések tárgyalásainak hallgatására, ötven esztendővel ezelőtt. Harminc-négy évvel ezelőtt jelentem meg először, mint közgyűlési tag és huszonhat éve vagyok a közgyűlésnek állandó tagja. Elég régre nyulik vissza az emlékezetem.

Én még emlékszem azokra a közgyűlésekre, amelyeken nagy, országos és egyetemes egyházi érdekű kérdések vitáltak. A konventi tagok miként választásának kérdése és a főrendiházi reform — az 1885-i törvény — körüli vita, nevezetesen, hogy a református egyház zsinat-presbiteri szervezetével összefér-e a püspökök főrendiházi tagsága, különösen emlékezetesek előttem. Valószínű, hogy mai eszemmel nem látnám azt a vitát sem olyan szédületesen magas színvonalúnak, mint amilyenek akkor láttam, azonban most nem is a tárgyalások színvonaláról van szó, ami miatt hiszen nem lehet panasz, hanem a tárgyalt kérdések mineműségéről.

Az utóbbi időkben az egyházkerületi közgyűlés egy egészen hamisan értelmezett demokratikus gondolat követelésével elvi irányító helyett merőben adminisztráló, apró-cseprő ügyeket intéző testület lett. Hamis elgondolás, mondom, mert azt a látszatot kelti, hogy így minden ügy mindenkinek közreműködésével intéződik el; holott valójában ez a látszatdemokrácia egyeduralom: a referens jegyző akaratának érvényesülése. Kis testületekben minden tag igyekszik megismerni az ügyeket mindenestül; azért az ügyintézés kis testületek kezébe való. Nagy testület pedig, mint nevezetesen az egyházkerületi közgyűlés arra való, hogy a kis testületeket megalkossa, működésüket irányítsa és ellenőrizze és mindenkinek felett,

hogy az egyház egyetemes érdekű, életbevágó kérdéseivel foglalkozzék.

Egészen különös például az, hogy mi órákat töltünk el annak a meghallgatásával, hogy a piripócsi kántori díjlevél miként alakul, vagy hogy Bergengóciában 1 hold és 12 négyzetölbelsőség megvételét nem lehet jóváhagyni, mert a határozatot a presbitérium nem névszerinti határozattal hozta. Ellenben nem foglalkozunk azzal a kérdéssel, hogy az iskolák fenntartása, vagy községeitése ügyében mi legyen az egyházközségek egységes irányzata, vagy hogy mimódon tudnánk addig is, míg a gazdasági helyzet általánosan másfelé fordul, a behivatalnokaink nyomorúságos helyzetén valamimód segíteni.

Ezt a nagypipát, amelyben kevés a dohány, sarokba kell állítani. Szakítani kell ezzel a rendszerrel, amely végül még a közgyűlési tagok teljes elkedvtelenedését és elmaradását is vonja maga után. Az én gyermekkoromban az egyházkerületi közgyűlésen mindig ott volt mindegyik egyházmegyei gondnok és végig ülték a közgyűlést az egyházkerületi tanácsbírák. Az akkori tárgyalások alatt elejétől végig telve volt a terem. Most akárhányszor megesik, hogy még az egyházmegyei gondnokok sem jönnek el a közgyűlésre, a tanácsbírók némelyike éveken át sem vesz részt a tárgyalásokban s minden oldalról mind nagyobb méretűvé lesz az általános érdeklődés hiánya. Azokon is, akik megjelennek, nem egyszer szembeötlő az idegesség, amiatt, hogy valamely egészen alárendelt kérdésekben távszónoklatokat kell végighallgatniok. Ugyanazok a szónokok nagyszerűen kibeszélhetnék magukat és általános figyelmet keltve, elvi jelentőségű nagy kérdésekben, ha t. i. ilyenek kerülnének napirendre. Ennek a mostani állapotnak egy általános elsekélyesedés a szükségképpen következése.

Pedig a mi egyházkerületi közgyűlésünkön nagyon sok kiváló elme foglal helyet. Különböző foglalkozásúak, a külső életben különböző embercsoportok körében mozgó s különböző életfelfogások kifejezői. Ezek mind a Jézus Krisztus tagjai s ezeket mind egybekapcsolja

az Isten szent Lelke, amikor anyaszentegyházunk szolgálatára adják magukat. Ezeket az értékeket az egyházkerületi közgyűlés napjai — vagy inkább csak napján — is foglalkoztatni kellene az Isten országa körüli áldozatos és dicsőséges munkában.

Az adminisztrációt bizzuk rá a kisgyűlésre, az új törvény megadja rá a módot. A nagy közgyűlés elé pedig vigyünk csak olyan tárgyakat, de ezeket viszont lehetőleg mind keresztesük meg, amelyek evangéliumi vallásunk és református keresztyén egyházunk erősödése, virágzása, örök időknön át fennmaradása végett kívánják az egységes, megfontolt és szeretettől meg az Úr Jézus szolgálatától irányított állásfoglalást.

K. B.

A kollégiumi polgári fiúiskola másvallású tanára.

— Válasz gróf Degenfeld Pál úrnak. —

A Debreceni Protestáns Lap 45. számában „Türelem és szabadelvűség” c. cikkben foglalt megállapítások rászorúlnak a felvilágosításra. Enélkül a helyzet nem ismerői könnyen a körültekintés hiányát vethetik szemére a kollégiumi polgári fiúiskola átvételénél szereplőtényezőknek. A kollégiumi polgári fiúiskola ügye 5 évig húzódott. Ezen 5 év alatt az ezen ügygel kapcsolatban felmerülő minden mozzanatról részletes tájékoztatást adtunk az egyházkerületi jegyzőkönyvekben, amelyet ott bárki is elolvashat. 1932-ben minden elő volt készítve, hogy a kollégiumi polgári fiúiskola mind a négy osztállyal, a párhuzamos osztályokkal megnyil-

jék. Ekkor a Kereskedő Társulat újra hajlandó volt ismét visszavenni a polgári fiúiskolát. Miután így a városi segély csak a Társulatnak jutott volna, a kollégiumi polgári fiúiskolai bizottság kimondotta, hogy a városi segély hiányában 1932 szeptemberben nem nyitja meg a kollégiumi polgári fiúiskolát. És most mi történt? A Társulat a várossal szemben oly súlyos feltételekhez kötötte az átvételt, hogy azokat a város semmiképpen nem teljesíthette, hanem kérte az egyházkerületet az intézet átvételére, sőt a városi jog- és pénzügyi bizottság kimondotta, hogy a kollégiumi polgári fiúiskola költségvetésében esetleg mutatkozó hiányt a város fedezni fogja. Püspök úr a legnagyobb örömmel vállalta az iskola átvételét, dr. gróf Degenfeld Pál főgondnok úr semmiképpen sem volt hajlandó az átvételre. A polgári fiúiskola gazdátlanul maradt, mert a város csak kényszerűségből vette azt át ideiglenesen. A Kollégiumot pedig az át nem vételből 9185 P veszteség érte. (Lásd egyházker. jegyzőkönyv 282—1921., 109—1933.)

Annak, hogy a volt Főgondnok úr nem volt hajlandó átvenni az intézetet, az is lett a következménye, hogy míg 1932-ben csak a református tanárokat kellett volna átvenni a Kereskedő Társulattól, addig most már 1933-ban át kellett venni a másvallásúakat is. Ugyanis a vallás- és közoktatásügyi Miniszter a körülbelül 15,000 P-re rugó fizeteskiegészítési államsegélyt attól a feltételtől tette függővé, hogy a másvallású tanárok is átvételnek. A volt Főgondnok úr azon állítása, hogy az egyházkerület vezetői maguk állapíthatják meg az átvétel feltételeit, bizonyára a helyzet nem ismeréséből fakad. Ugyanis a Kereskedő Társulat, amidőn látta,

TÁRCA

Régi szoboszlói díjlevelek.

I.

*Predikator fizetése salariuma Anno 1673
Az nemes Szoboszló Varosaban.*

Keszpenz fizetese Fl. 125 (Tandem fit. 100).
Tiszta buza 2 szaz veka (Tandem fit 150).
Arpa is 2 saz veka (Tandem fit 150).
Órlesere Fl. 6.

Ket vedres Désa Turoh.

Ket illendő Disznok. Ha azt nem veszeh (veszi?), az Disznokert Fl. 14.

Mikor Partialisra megyen, költségre Fl. 1. Denar 50 és Szekeret adva aláia.

Generalis Consistoriumra Fl. 3 egész Idő-hiere.

Husz szeker Fa.
Negyszaz Keve Nad.

Husz Kaszas egi Napra, azt feltakarni, behordani.

Keresztelötül Egi tyuk és egi kenyer.

Eskütestül Denar 50. (Copula.)

Halot Feie fölöt valo Predikatiotul Fl. 1.

*Schola Mesternek eszlendöbeni való Fizetése
Anno 1673.*

Keszpenz fizetese Fl. 50.

Buza ötven fel negyed.

Egi verő Disznoh, ha azt nem veszeh Fl. 6.

Ketszeri Coquia az Varoson elkerülve.

Generale Funustul Denar 36.

Partigle Funustul Denar 24.

Puerek Didactroma.

Abecedariusoktul Denar 24.

Rudimentistáktul Denar 48.

Donatistáktul Denar 48.

Grammatistáktul Fl. 1.

Ezen felül akarmit tanulyon az gyermek, töb fizetséghel az egi Forintnal nem tartozik.

hogyan az intézet növendékeinek száma rohamosan növekedik (1929—30-ban 256 volt, ma 516), 1933 április 29-én a városházán tartott értekezleten kijelentette, hogy most már minden feltétel nélkül vállalja a polgári fiúiskolát. Ha az egyházkerület nem veszi át a másvallású tanárokat, a Társulat kezében marad a polgári fiúiskola, melynek növendékei 96%-ban reformátusok. Már most azt kérdelem, hogy a másvallású tanárok befolyása a református növendékekre hol érvényesül jobban: a református Kollégiumban, vagy a Kereskedő Társulat által fenntartott iskolában? E kérdés eldöntését az olvasóra bízom. Nézzünk csak nyíltan a szemébe ennek a kérdésnek. Átvettük Nagy József evangélikus, Kanabé Dezső róm. kath., Székely Simon izr. másvallású tanárokat. Mind kiváló, kipróbált tanerő. Szép eredménnyel működő pedagógus. Nagy József vallási szempontból alig számít ide. A református főgimnáziumban is működik evangélikus tanár. Kanabé Dezső természetrajzot, Székely Simon német nyelvet tanít. Egyik sem tanít világnézeti tárgyat. Különböző is az átvett tanárok közül a másvallású tanároknak van legtöbb szolgálati éve s így azoknak a Kollégiumban való működése egy pár évre terjedő, ideiglenes működésnek tekinthető.

Arról nagyon sokat lehetne beszélni, hogy a Kollégium s maga a közegyház mit nyert a kollégiumi polgári fiúiskola átvételével. Ami az intézet anyagi ügyét illeti, elég a kollégiumi gazdasági tanács elnökének következő kijelentésére hivatkoznom: „A Kollégium a polgári fiúiskola átvételével jó üzletet csinált.” Az átvétellel magasabb vallási és erkölcsi érdekek nyertek kielégítést. Mily büszkék az átvett

intézet növendékeinek szülei, de maguk a kis polgári iskolai tanulók is, hogy ők a Kollégiumba járnak, hol nemcsak a tanár nevel, hanem nevel a tradíció, a hagyomány is.

Dr. Veress István.

Actio Catholica kontra Október 31!

Nagytisztelendő Baráth Imre kedves bátyám e lap legutóbbi számában írt cikkében azt kérdezi: „Ugyan, az ég szerelmére, hova akciózunk, mit akarnak?”... Erre a kérdésre nagyon hamar megérkezett a felelet az Actio Catholica részéről, amint a Pesti Napló november 5-i, vasárnapi számában olvashatjuk. Valószínű, hogy sokan nem olvastuk Pesti Naplót (magam is csak véletlenül jutottam hozzá) s ezért talán nem lesz érdektelen, ha e lap olvasói táborára részére az eredeti közlés szövegének másolatában leírom.

„Az Actio Catholica központi irodája az október 31-iki rádióközvetítéssel kapcsolatban Magyar Telefonhírműködő és Rádió Rt. igazgatóságához levelet intézett, amely többek között a következőket mondja:”

„Az úgynevezett reformáció ünnepének a rádiós istentiszteletek közé való bekapcsolása, mint a múlt évben, úgy az idén is odavezetett, hogy azoknak keretében a szónokok részéről számos a katolikus érületet sértő, burkoltan poémikus kijelentés hangzott el. Már maga a tény, hogy a szónokok a reformációt, mint nagyszerű, szükséges eseményt s a katolikus egyház ellen támadó hitújítókat, mint Istentől küldött megváltókat ünnepelték, joggal tekintendő a katolikusokra nézve végtelenül sérelmes-

II.

Anno 1677 die 25 april. Az Schola Mesternek a' Domesticája.

Gyermekektől való Annuale Didacturama az Ecclesia könyveiből ekképpen transsumáltatott emendaltatván az előbbi szokások szerent.

Abecedariusoktul Annuatim.

Lectoroktul: Denar 25.,

és Collectoroktul Denar 42.

Donatistáktul, Rudimentistákkal és több fellyebb valóktul Fl. 1.

Per manum Jur. Notar. Joan Debreceni.

Occasioni Visitationis, a Reverendo Duo Episcopo Duo Matthia Nogradi extradatum praesente Clar. Due Urbano Érsek-Ujvári Ministró Eccles. 1706. et Clar. Duo Andrea Belteki. Assessor Eccles. Bárándien, — Item Prudentibus et Circumspectis Stephano Szücs, Judice, Stephano Harangi, Andrea Seres. Oec. Juratis Assessor. Sedis Szob. Juratogz Notar. Johann Debreceni m. p.

III.

Anno 1681 Die 25 April. Didactrum Puerorum Scholasticum Szoboszlosien et aliorum.

1. Abecendariustul, Synttadcsistatul, Denar 25, Esztendeigh.

2. Akik Syllabicalnak és olvasnak, a Donatistatul Denar 72, Esztendeigh.

3. A Donatistáktul, kik bétéve Tanullyak, Rudimentistáktul, Grammatistáktul és több fellyebb valóktul Fl. 1. Finaliter extradatum in Partiali Debrecen habita Matthias Nogradi Superintendentens. L. S.

Sub Sigillo Extradatum et Per Jur. Notar Debreceni in Senator. Szoboszló Pro futura cautela transumptum.

Eredeti följegyzésekből közli:

Bor János.

nek, mert hiszen ez annyit jelent, hogy a *katholikus egyház megromlott és ezért kellett megreformálni.*"

A luteránus szónok többek között egyenesen arra az állításra ragadtatta magát, hogy Szent Pál apostol óta senki úgy nem közelítette meg Krisztust, mint *Luiher Márton*. Tehát sem Szent Ágoston, sem Assisi Szent Ferenc, sem Árpádházi Szent Erzsébet, sem a katolikus egyház százezernyi szentje és vértanúja! — A rádiós istentiszteletnek számára nagyon helyesen és bölcsen felállított elv, hogy semmiféle nyílt, vagy burkolt felekezeti problémának ott helye nincsen. Ezt az elvet azonban a rádió október 31-én — úgy látszik — *jelfüggeszti*. Mert úgyszólván az egész aznapi délelőtt a *felekezeti provokációk sorozata*. Az egyenlő elbánás elve alapján már most és hogy az egyoldalú s félrevezető reformáció-magasztalásokat katolikus híveink előtt ugyanott, ahol a támadás elhangzott, helyreigazíthatassuk, *kénytelenek volnánk katolikus részről azt követelni, hogy viszont nekünk is adassék mód arra, hogy a mi részünkről egy határozott napon mi is magyarázzuk meg híveinknek: miként kell az úgynevezett reformációról és annak vezéireiről gondolkoznunk.*

Kérelmünk a rádió mélyen tisztelt Igazgatóségához az: *méltóztassék az október 31-iki protestáns istentiszteletet a rádióközvetítésből kivenni, vagy legalább is azok közvetítését azon szigorú és határozott feltételhez szabni, hogy ezentúl e napon se függesztessék fel a nyílt, vagy burkolt felekezeti polémia kerülésének elve s a protestáns szónokok tartózkodjanak a reformáció minden olyan magasztalásától, ami nemcsak a közömbös, de a hithű katolikusok szempontjából is egyértelmű a katolikus egyház lekicsinylésével.*"

Eddig tart a Pesti Napló idézett cikke, amely „többek között” ezeket mondja... De hát amit elhallgatott, vagy aminek a közlése tiltva volt?! Mindenesetre ennyi nekünk bőven elég, hogy külön kommentár nélkül is megértjük az Actio Catholica részéről történt hadüzenetet.

Az egészben csupán az a mosolyra készítő, hogy négyszáz év óta úgyszólván minden október 31-ikén *ugyanarról* beszélünk, amiért *most* ilyen nagy jajgatást visz véghez az *úgynevezett* Actio Catholica.

Hasonló ez az eset az egyszeri ember történetéhez, aki beállított egyik ügyvédhez, hogy a komáját be akarja perelni becsületsértésért... Mikor történt a becsületsértés? kérdi az ügyvéd. Ezelőtt úgy 30 évvel, feleli a jámbor. Na és miért akarja *most* beperelni?... Mert *most* jutott eszembe!

Hát így néz ki az Actio Catholica „akciója” is, amelynek azonban sokkal inkább „reakció” íze van!

Solymosi József.

Nevető örökösök helyett gondolj a síró árvákra.

A tiszalöki tanító lakbéré.

Egyházkerületünk közgyűlésének 186—1933. számú határozata szerint Laczak Margit tiszalöki tanító(nő) megfelelőbbézte az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye 36—1933. sz. határozatát, amelyben elutasítja nevezett tanítónak azt a kérését, hogy neki a tiszalöki egyház az állami lakbérosztálynak megfelelő lakbért folyósítsa az E. T.-ben megállapított lakbér helyett. És egyházkerületi közgyűlésünk felebező tanítót felebbezésével elutasította, az egyházmegyei közgyűlésnek idevonatkozó határozatát helyben hagyta, annál is inkább — szól a kerületi határozat —, mert a tanító a mostani lakásviszonyok mellett az E. T.-ben megállapított és a neki fizetett lakbérért és kertválságért tud olyan lakást bérelni, amely a törvényben biztosított igényeit kielégíti.

A történeti háttér az lehet itt, hogy a tiszalöki tanítónak nem fizetési osztályának megfelelő lakpénzt folyósított a presbitérium, hanem csak az E. T. 34. § 1. a) pontjában meghatározott összeget, 250 koronát, vagy pengőt adott. A presbitériumnak ezt az intézkedését felebbezte meg a tanító. Az egyházmegye a tanítót panaszával elutasította és a presbitérium eljárását hagyta helybe. A kerületi gyűlés is hasonlóképpen cselekedett.

Azt nem tudom, hogy nevezettnek tanítói állása államsegélyes-e vagy nem? Valószínűleg államsegélyes, hiszen nem államsegélyes tanítói állás nálunk ma már alig van, vagy talán nincsen is. Ha tehát ez a tanítói állás államsegélyes, akkor a kerületi gyűlés idevonatkozó határozata problematikus. T. i. mi úgy tudtuk eddig, hogy az államsegélyes tanítói állásoknál az iskolafenntartó a fizetési osztálynak megfelelő lakpénzt köteles adni. Ellenkező esetben pedig az állam az állami hozzájárulást megvonja. A kerületi gyűlés az E. T. 34. § 1. a) pontjára hivatkozva és támaszkodva hozta meg a maga határozatát. És lehet-e és szabad-e autonómiával bíró egyházunk egyik ilyen tekintélyes és ilyen fontos szervének ilyen határozata felett vitázni és annak helytállósága felett vitatkozni? Nem tudom mi lett a tiszalöki tanító lakbérugyének további sorsa? A világi hatósághoz folyamodott-e jogi segélyért a tanító s ha igen, milyen eredményt ért el? Annyi bizonyos, hogy egy jogviszony adódott ezzel, amelyre eddig nem is gondoltunk, illetőleg azt hittük, hogy ez rendezve van. Úgy látszik azonban, hogy nincsen rendezve. Százak és ezrek szeretnének tudni, hogy áll ez a dolog, a tanítót az E. T.-ben előírt lakbér, vagy pedig fizetési osztályának megfelelő lakáspénz illeti-e meg? Ismétlem, az ügyet problematikusá számunkra a kerületi gyűlés fenti határozata tette.

Ugyancsak abból a határozatból adódik az a másik kérdés is, hogy a tanító köteles-e elfogadni a fenntartó egyház által számára kibérelt lakást, különösen akkor, amikor a tanító-

nak a községben saját háza van, amelyet lakik is, vagy pedig ragaszkodhatik fizetési osztálynak megfelelő lakpénznek a kifizetéséhez? Előkelő tanügyi embertől hallottam, hogy tanító-lakásul csak a fenntartó tulajdonát tevő lakás adható és bérelt lakás nem. A Kultuszminiszter ugyanis nem akceptálja a fenntartóknak napjainkban sokszor észlelhető ama törekvését, hogy a tanítóknak a lakpénz helyett természetbeni lakást bérelnek és akarnak adni, mert ez a konjunktúra nyújtotta előny kihasználása akar lenni a fenntartók részéről. Ma t. i. a törvényes lakbér fél-, vagy harmad összegéért lehetséges lakást bérelni. Viszont az egyes fenntartók azt panaszzolják, hogy a tanítók valóságosan menekülnek a természetbeni lakásoktól, valamennyi lakáspénzt akar kapni. Itt meg már a tanító részéről lehet beszélni konjunkturális előny kihasználásáról.

Nincsen rendezve ez sem. A díjlevelek vagylagos rendelkezéseket tartalmazznak. Egyházi törvényeink §-ait állítólag az állami törvények hatályon kívül helyezték. Hogy áll hát ez a dolog? Szeretnénk tisztán látni. Ha valaki meg tudja mutatni a helyes utat, hálásak leszünk neki és köszönettel vesszük a megmutatást.

Sz. I.

Református községekben minden község-házán készülő okmányra árvabélyeget! Egy-két fillérből hegyre várát így építhetünk.

Egy estét a Szeretetszövetségnek!

Megkezdődött az előadás-szezon ország-szerte. Községekben és városokban egyaránt egymásután jelennek meg a plakátok, írónak újsághírek: ilyen bál, olyan tea, emilyen egyházi, amolyan világi ünnepély készül. A műkedvelők lázasan tanulják szerepeiket, a házi-asszonyok remegő szívvel készülnek, hogy az „ő asztaluk” legyen a legfényesebb. Az emberek pedig panaszkodnak, de mennek. Előkerülnek a fillérek nem egyszer a pengők is, ahol ügyes volt a rendezőség, nem bukott meg az ünnep-ség sem.

Ebbe a kusza előadás-zuhatagba egy éles, tiszta sziréna hang: *gondolatok az árvákra és elhagyottakra!* Egy hang, amelyik távol áll minden helyi érdektől, személyi becsvágytól, de amely mégis kell, hogy közelebb álljon minden magyar református gyülekezet szívéhez, mint bármi más: az *Országos Református Szeretetszövetség ügye.*

A Szeretetszövetség is megindult újra országot járni. Követei bekopogtatnak a gyülekezetek ajtajain, igehirdetésen, vallásos-estélyeken keresztül bebocsáttatást kérnek a magyar református társadalom szívébe. Szeretnének kiáltó szó, Mene Tekel, élő lelkiismeret, magyar szívekben tovább konduló harang lenni a szociális felelősségére még csak ébredező református

anyaszentegyházban. A begyült fillérekken keresztül pedig könnyet törölni, a bűn és nyomor gyermekeit az életnek és Krisztusnak megmenteni.

Az első állomás *Karcag* volt. Az első lépés talán még tétova, az első hang bizonytalanabb zengésűbb, mint lehetett volna, de a vendégszerető alföldi városban a Szeretetszövetség régi barátokra talált. Legyen köszönet mindenkinek, elsősorban a gyülekezet lelkipásztorainak, hogy ebben az esztendőben innen indulhatott el ez az országjáró körút.

1933—34 telén pedig ne legyen gyülekezet a csonka hazában, ahol legalább egy vallásos-estély keretében ne történnék megemlékezés az Országos Református Szeretetszövetség munkájáról. Ne legyen egy gyülekezet sem, amelyik egy ilyen estély filléreit ne ajánlaná föl erre a munkára.

A Szeretetszövetség vezetősége várja a hívásokat. Egy estét a Szeretetszövetségnek!

IRODALOM

Magyar Díszéreték. 40 vallásos ének, gyülekezetek, iskolák és énekkarok számára. Vegyes és férfikarra, valamint magánkénekhangra szerette: *Szabó Gyula* református orgonista-kántor. 1933. Szerző kiadása. Kapható szerzőnél: Tiszaföldvár (Szolnok m.). Ára 3 pengő.

Szerző nevét s zenei értékét mi már jól ismerjük, mint a Magyar Református Kántorkönyv egyik társszerkesztője, derakas munkát végzett. Most pedig összegyűjtötte azon dolgozatait, amelyeknek javarésze a Zeneközöny című folyóiratban megjelent. Az előttünk levő, igen tetszetős kiállítású kötetből Szabó Gyulát nemcsak mint zeneszerzőt, hanem mint versköltőt is megismerhetjük: néhány szép ének szövegét is ő írta s ezeknél (a dolog természete szerint) a szöveg és a dallam a legjobban simulnak egymáshoz. Ezek sorából első helyre tesszük „Csordapásztorok” című karácsonyi kis énekét, melyről azt hisszük, hogy hamarosan szárnyra fog kelni az iskolák útján (legfeljebb az első szó ellen teszünk kifogást: a „Csordapásztor” szó éppen nem poétikus; egy szolidabb és dallamosabb szóval könnyedén lehetett volna pótolni.) Dallamai mind kedvesek. Nem nagy igényűek. Dallamvezetése mindig világos és megnyerő. Összhangzatosítása könnyű (nagy kár, hogy oly sok sajtóhiba került a kötetbe, amelyet a füzet végén pótolni kellett, de ez nem célravezető.) Repertoárja gazdag. Ünnepekre s alkalmakra tekintettel van: vallásos-estélyekre, advent, karácsony, ó-év, új-év s többi ünnepeinken túl, lelkészbeiktatásra, diakonisszabeiktatásra, templomszentelésre, harangavatásra, orgonaavatásra, iskolaszentesítésre, esküvőre, államfő tiszteletére, hazafias ünnepre, hősök ünnepére és temetési alkalmakra. A mi magyar református énekköltés-

szetünk elég szegény. Annál inkább örömmel üdvözöljük a szerző vállalkozását s kívánunk neki szép sikert a gyakorlati életben. megvagyunk győződve, hogy ezt megérdemli. Művét a legszívesebben ajánljuk. (U. S.)

Sípos Károly: Búzaszemek. Versek, 1933. A szerző kiadása. Ára 80 fillér. (64 oldal.)

Sípos Károly segédlelkész-atyánkfia rövid időn belül második verskötetével jelenik meg a nyilvánosság előtt. A falu és a határ az, ami beleesik látókörébe; pár kivétellel innen veszi témáit. Versei javarészt egészen rövid lélekzetűek, futó hangulatok, minden nagyobb igények nélkül. Sok kedves meglátás és tetszetős fordulat teszi változatossá a kis falusi bokréta: ezt készséggel elismerjük. De nem hallgathatjuk el, hogy verselő készsége még nem kiforrott s előző kötetéhez mérve, ez a mostani: haladást nem jelent. Kár, hogy a szerző mindenáron modern poéta akar lenni. Jobbnak látnók, ha Szenczi Molnár Alberttől és Arany Jánostól tanulna poézist. Vallásos tartalmú verse alig egy-kettő. Ilyet várunk tőle, — de csak egy pár évi meghiggadás után. A kis kötetet az iránta érdeklődőknek készséggel ajánljuk. (U. S.)

A reverzálisok. Megegyezések a gyermekek vallására. Írta: *Vitéz Somogyi István dr.* árvaszéki ülnök. II. kiadás. 1933. A „Studium” főbizománya. (Budapest, IV., Kecskeméti-u. 8.) Ára 2 pengő.

Vitéz Somogyi István dr. a reverzálisokról szóló tanulmányával közérdekű és széles körök érdeklődésének középpontjában álló kérdés megvilágítására vállalkozott. A vegyes házasságokból származó gyermekek vallási ügyei ugyanis nemcsak az érdekelt feleket és az egyházat, hanem a társadalmat és magát az államot is foglalkoztatják. E könyv a vegyes házasságokból született gyermekek vallási ügyeire vonatkozó jogszabályok összegezése és fejtegetése. Négy fejezetben, nagy szaktudással, kimerítő részletességgel szól a reverzálisok magyarországi történetéről, a gyermekek vallásáról, a gyermekek vallására vonatkozó megegyezésekről és a megegyezés anyakönyvi feljegyzéséről. Behatóan foglalkozik a megegyezések létesítésével és azok megváltoztatásával és visszavonásával kapcsolatos jogszabályokkal. Ismerteti még a gyámhatóságok legújabb gyakorlatát az ú. n. vegyes házasságokból származó s 7—18 éves korban levő gyermekek áttérését illetően abban az esetben, ha a vegyes vallású szülők egyike házastársa halála után tér át annak vallására, vagy ha a különböző vallású szülők harmadik közös, bevett vagy törvényesen elismert vallásra térnek át, valamint az ugyanazon bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezethez tartozó szülők házasságából származott s 7—18 éves korban levő gyermekek áttérésére vonatkozó gyakorlatot, mikor a szülők más közös, bevett vagy törvényesen elismert vallásra térnek át.

KÜLÖNFÉLÉK

Dr. Baltazár Dezső püspököt november 15-én születésnapja alkalmából sokan keresték fel jó kívánságokkal. Mi is szívből üdvözöljük s kérjük rá Isten áldását.

Dr. Veress István 20 éves igazgatói jubileuma. Folyó hó 20-án tölti be dr. Veress István, a kollégiumi tanítóképzőintézet igazgatója, igazgatóságának 20. évét. A nagyérdemű és nemcsak pedagógiai, de egyházi munkássága révén is országosan ismert igazgató volt és jelenlegi növendékei ez alkalmat arra használják fel, hogy jubileumi ünnepség keretében róják le iránta érzett hálájukat. Az ünnepség, melybe a tanári kar is lelkesen kapcsolódik bele, délelőtt 9 órakor istentisztelettel kezdődik az Oratóriumban, utána pedig a diszteremben fogják a tanítványok és tanári kar üdvözölni a jubilánst. Az ünnepségre mindenkit szívesen lát a rendezőség.

Baltazár Dezső püspök november 12-én Baján tartott előadást. A püspököt az egész város közönsége meleg ünneplésben részesítette valláskülönbség nélkül.

A debreceni lelkészválasztás ügyében a középzsabolesi egyházmegye közigazgatási bírósága meghozta ítéletét Eszerint Papp Imre lelkésszé választását megerősítendőnek mondotta ki.

A Kollégium új szervezetének kérdése lesz az egyházkerületi közgyűlés egyik legjelentősebb tárgya. A tárgyalás alapjául szolgáló munkalapot Juhász Nagy Sándor egyházkerületi tanácsbíró készítette.

A Kálvin-ház javára november 15-én a debreceni Kálvinisták templomegyesülete szeretetvendégséget rendezett, amelyen dr. Kiss Ferenc, ny. egyetemi tanár mondott nagyhatású beszédet.

Csokonai születése-napján november 17-én a Csokonai-kör szép ünnepélyt rendezett. E napon sokan felkeresték a nagy költő hatvanutcai temetőben levő sírját.

Az előfizetési pénzek beküldését kérjük olvasóinktól. Ismerjük a mai nehéz gazdasági helyzetet, de a lap fenntartása is hasonló nehézségekkel jár. Reméljük, hogy a betakarítás után mégis csak nyílik mód arra, hogy a mi számlunkra is jusson valami, legalább a régi tartozások törlesztésére.

Kálvin János fellépésének 400. évfordulóját ünnepelte a budapesti Józsefvárosi gyülekezet november 1-én, amikor is Szabó Imre esperes tartott előadást.

Szenczi Molnár Albert halálának közelgő évfordulója alkalmából, dr. Révész Imre egyetemi professzor tartott előadást a Csapó-utcai egyházrész gyülekezeti otthonában, november 11-én.

Az egyetemi templom felépítéséért, az egyetemi ifjúság mozgalmát indított. Az eddigi megajánlások szép eredménnyel biztatnak.

Tanulmányi kirándulás Monostorpályiba. A debreceni Kollégium tanítóképzőintézetének 23 növendéke, dr. Szász Imre lelkész, egyházmegyei tanácsbíró meghívására, folyó hó 12-én kirándulást tett Monostorpályiba az egyházi élet tanulmányozása céljából. A növendékeket dr. Veress István igazgató, dr. Varga Jenő vallás- és Bodnár Lajos zenetanár vezették. A délelőtti istentiszteleten dr. Varga Jenő tanár, a délután pedig Elekes Pál V. o. tanító hirdette az igét. Este 6 órától 8 óráig hangverseny volt az iskolának erre a célra szolgáló hatalmas termében. Dr. Veress István igazgató a gyermeki hazugságokról tartott nagy figyelemmel kísért előadást, a zene- és énekkar pedig Bodnár Lajos zenetanár vezetése alatt adott elő ének- és zene-számokat. A közönség, mely zsúfolásig megtöltötte a termet, állandó tetszésnyilvánításával halmozta el a szereplőket. A nagy érdeklődés annak a bizonyosága, hogy Monostorpályi hitbuzgó népének a szellemi kultúra iránt is fel van ébresztve a fogékonysága, ami elsősorban az egyházközség illusztris lelképásztorának: dr. Szász Imrének érdeme. Neki köszönhető az is, hogy a tanítóképzősök egész életükre elkísérő, gazdag tanúságokkal térhettek meg az intézet falai közé. A lelkész úron kívül különös hála illeti meg azokat is, akik a mai súlyos gazdasági helyzet dacára, magyaros vendégszeretettel gondoskodtak a kiránduló ifjúságnak és vezetőinek ellátásáról.

Lélekemelő Luther-ünnepélyek voltak a nagy reformátor szülővárosában Eislebenben Luther születésének 450 éves évfordulója alkalmából.

Az új egyházi törvények január elsején lépnek életbe. A végrehajtás felől az egyházkerületi közgyűlés fog részletesen rendelkezni. Különösen figyelemreméltó az új választási törvény életbelépése, amellyel kapcsolatban már a mostani közgyűlésnek kell intézkedéseket tenni.

A beregi egyházmegyei tisztújítás komoly ellentétek forrásává lett. Az ügy az egyházkerületi gyűlést is fogja foglalkoztatni, amely elé mind a két oldalról adtak bőséges információt tartalmazó nyilatkozatokat.

A brit és külföldi Biblia-Társaság főtítkára, Rev. John Temple most adta ki évi jelentését, melyszerint a Biblia eddig 670 nyelven jelent meg.

A Református Figyelő legközelebbi konferenciáját Hódmezővásárhelyen tartja november 25-én és 26-án dr. Ravasz László püspök vezetésével. A konferencia tárgya a magyar jövő.

A törökszentmiklósi református egyház Zeke Dániel tanítót 40 esztendei példaadó és eredményekben nagyon gazdag tanítói munkásság után nyugalomba vonulásakor bensősé-

gesen ünnepelte az Első Földművelői Kör nagytermében, 1933 november 19-én délelőtt 11 órakor.

A budapesti református teológián dr. Csekey Sándor professzor irányításával és Virágh Sándor lelkész vezetésével külmissziói szeminárium indult meg.

A KIE világszövetsége a magyar KIE ötven éves jubileuma alkalmából Sartorius Ernőt küldi Magyarországra.

Dr. Keller Adolf geníi professzor a keresztyén ökumenikus mozgalmak nemrég Magyarországon is járt vezetője Svájcban ruhagyűjtést indított meg a nyomorgó magyarok számára.

Nagy Imre hajdúnánási lelkésszé történt megválasztását megerősítette az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye, mivel a panaszosok mindegyike visszavonta a felebbezést és olyan ok nem forgott fenn, ami miatt az eljárást hivatalból folytatni kellett volna.

A szegedi presbitérium dr. Ilyés Endre Dóczi-intézeti tanárrá történt meghívásával megüresedett hitoktatólelkészi állásra Kiss Tihamér szegedi segédlelkészt ajánlja a Püspök úrnak.

Pályázat.

A *pangolai* református egyház pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett III. rendes tanítónői állásra. Fizetése: 1. Természetben lakás, mely áll: két szoba, konyha, kamara, sütőház és pincéből. A tanítói lakás és tanterem padlása egyház díjtalan használatában áll s mint ilyen a javadalomhoz nem tartozik. 2. Készpénz az egyház pénztárából a m. kir. vallás- és közokt. Miniszter 122.000—1923. sz. rendelete szerint. 3. Törvényes államsegély.

Kötelessége: A tankötelessék egyharmad részét (jelenleg az I—II. vegyes osztályt) a presbitérium által kijelölt osztályokban és a női kézimunkát az I—VI. oszt. tanítani. Belmissziói és Népművelési munkákban, Vasárnapi iskolában lelkész utasítása szerint résztvenni. Kellőleg felszerelt pályázati kérvények a Néptanítók Lapjában megjelenéstől számított nyolc napon belül alulírottához küldendők; kérvény és okmány visszaküldésére válaszbélyeg csatolandó. Személyes megjelenés nem szükséges. Költözködési költség megválasztott terhe. — Az állás a választás után azonnal elfoglalandó.

Szarka Boldizsár,
ref. lelkész.

TARTALOM: Közgyűlés előtt. K. B. — Tárca: Régi szoboszlói díjlevelek. Bor János. — A kollégiumi polgári fiúiskola másvallású tanára. Dr. Veress István. — Actio Catholica kontra Október 31! Solymosi József. — A tiszalöki tanító lakbéré. Sz. I. — Egy estét a Szeretetszövetségnek! — Irodalom. — Különféték. — Pályázat.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő időtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznövelő-képek, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Protestáns egyházi irodalom!

- Dr. Baltazár Dezső : Elég nekem az Isten kegyelme 1.—
— A próbáltatások idejéből —.50
Dr. Bartók György : Forradalom és reformáció —.30
Benke Tibor : A munkásság és a vallás belmissziói szempontból —.60
Czeplédy Emánuel : Baltazár Dezső református püspök életrajza —.50
Dr. Erdős József : A második helvét hitvallás 1.—
Dr. Erdős Károly : Méliusz világító-lámpásának sugarai —.50
Dr. Illyés Endre : A magyar református földművelő nép lelki élete 2.90
Dr. Incze Gábor : Az Úr áldassék ! (57 magyar református lelkész prédikációja az év különböző ünnepeire és vasárnapjaira) 7.—
— Esketési beszédek 3.—
— Keresztelési beszédek 3.—
— Temetési beszédek 3.—
— „Az az ember Te vagy !“ (Prédikációk) 2.—
Krocker—Ferenczy Károly dr. : Világhatalom és Istenországa 3.40
Dr. szentpéteri Kun Ágota : A debreceni református Nagytemplom 1.—
Dr. szentpéteri Kun Béla : Magyar református egyházalkotmány 1.60
Makay Miklós : A gyakorlati keresztyénység világmozgalma 1.80
Dr. Módis László : Rövid bibliai héber nyelvtan 6.—
— Zakariás próféta és könyve 2.80
Dr. Ravasz László : A nemzeti egység lelke —.40
Révész Imre élete 1.—
Dr. Révész Imre : Az Ige fénye (Prédikációk) 1.20
— Kálvin János élete —.80
Szabó Gyula : „Sötétségből világosság ragyogjon !“ (Prédikációk) 1.50
Dr. Szeberényi Lajos Zs. : Marxtól Leninig (A modern pogányság harca a keresztyénység ellen) 3.—
Varga József : Korálkönyv 5.—
Dr. Vasady Béla : A hit misztériuma 7.—

Fenti művek kaphatók :

„MÉLIUSZ“ KÖNYVKERESKEDÉS

DEBRECEN,
FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ. ALATT.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1933—2051